

MAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Seaduslikest nimetustest

Toidu märgistusel esitatakse

- **seaduslik nimetus**
- üldtuntud nimetus
- kirjeldav nimetus

Seaduslik nimetus

... on nimetus, mis on ette nähtud selle toidu suhtes kohaldatavates

- **Euroopa Liidu õigusaktides**

või

- **liikmesriigi õigusaktides**

3

Nimetused ELi õigusaktides

- Teatud toidugruppide nimetused
- Lisaaine nimetus (1333/2008)
- Uuendtoidu load (2017/2470)
- ELi põllumajandustoodete ühine turukorraldus (1308/2013)
- ELi kvaliteedikavad (1151/2012)

...

Teatud toidugruppide nimetused I

- Džemmid ja teised sarnased tooted
- Kakao- ja šokolaaditooted
- Kaseiinid ja kaseinaadid
- Kohviekstrakt ja siguriekstrakt
- Kondenspiimad ja piimapulbrid
- Mahlatooted
- Mesi
- Suhkrutooted

Teatud toidugruppide nimetused II

- Looduslik mineraalvesi, allikavesi
- Eritoit
- Toit meditsiinilisel näidustusel
- Toidulisandid
- Toidu lisaained
- Uuendtoit

Džemmid ja teised sarnased tooted

[Põllumajandusministri 6. novembri 2014. a määrus nr 95](#)

- Džemm, ekstra džemm
- Keedis, ekstra keedis
- Moos
- Želee, ekstra želee
- Marmelaad
- Tsitrusmarmelaad
- Želeemarmelaad
- Magustatud kastanipüree

Kakao- ja šokolaaditooted

[Põllumajandusministri 6. novembri 2014. a määrus nr 96](#)

- Kakaovõi
- Kakaopulber, vähendatud rasvasisaldusega kakaopulber
- Šokolaadipulber
- Šokolaadijoogi pulber, vähendatud rasvasisaldusega šokolaadijoogi pulber
- Šokolaad, piimašokolaad, hele piimašokolaad, valge šokolaad
- Täidisega šokolaad, *chocolate a la taza*, *chocolate familiar a la taza*, šokolaadikompvek

Kaseiinid ja kaseinaadid

[Põllumajandusministri 28. novembri 2014. a määrus nr 111](#)

- Happekaseiin
- Laabikaseiin
- Kaseinaadid

Kohviekstrakt ja siguriekstrakt

[Põllumajandusministri 20. novembri 2014. a määrus nr 103](#)

- Kohviekstrakt ehk lahustuv kohviekstrakt
ehk lahustuv kohv
- Siguriekstrakt ehk lahustuv siguriekstrakt
ehk lahustuv sigur

Kondenspiimad ja piimapulbrid

[Põllumajandusministri 28. novembri 2014. a määrus nr 113](#)

- Kondenspiim, kõrge rasvasisaldusega kondenspiim, väherasvane kondenspiim, kondenslõss
- Magustatud kondenspiim, magustatud väherasvane kondenspiim, magustatud kondenslõss
- Täispiimapulber, koorepulber, väherasvane piimapulber, lõssipulber

Mahlatooted

[Põllumajandusministri 6. novembri 2014. a määrus nr 92](#)

- Mahl
- Mahl kontsentreeritud mahlast
- Tõmmismahl
- Kontsentreeritud mahl
- Mahlapulber
- Nektar

Mesi

[Põllumajandusministri 20. novembri 2014. a määrus nr 104](#)

- Mesi
- Õiemesi
- Lehemesi
- Vurrimesi
- Pressitud mesi
- Nõrutatud mesi
- Filtreeritud mesi
- Kärjemesi
- Kärjetükkidega mesi

Suhkrutooted

[Põllumajandusministri 20. novembri 2014. a määrus nr 102](#)

- Poolvalge suhkur
- Suhkur
- Ekstra valge suhkur
- Suhkrulahus
- Invertsuhrulahus
- Invertsuhrusiirup
- Glükoosisiirup
- Kuivatatud glükoosisiirup
- Glükoosmonohüdraat
- Veevaba glükoos
- Fruktoos

Looduslik mineraalvesi, allikavesi

[Sotsiaalministri 22.06.2004 määrus nr 83](#)

- Looduslik mineraalvesi
- Looduslikult karboniseeritud looduslik mineraalvesi
- Allikast tuleva gaasiga rikastatud looduslik mineraalvesi
- Karboniseeritud looduslik mineraalvesi
- Allikavesi

Toit meditsiinilisel näidustusel, eritoit, toidulisand

[Maaeluministri 11. juuli 2016. a määrus nr 42](#)

[Maaeluministri 11. juuli 2016. a määrus nr 43](#)

[Põllumajandusministri 12. novembri 2014. a määrus nr 100](#)

- Toit meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks
- Imiku piimasegu
- Jätkupiimasegu
- Päevase toidu asendaja kehakaalu alandamise eesmärgil
- Toidukorra toidu asendaja kehakaalu alandamise eesmärgil
- Toidulisand

Toidu lisaaine nimetus

määrused [1333/2008](#); [1169/2011](#)

- lisaaine **nimetus** ja/või **E-number**

Sahhariin E954

- **müüginimetus**, mis sisaldab lisaaine nimetust ja/või E-numbrit

- **täpsem E-number või nimetus**

E 954 ii) Naatriumsahhariin

Toidu koostisosana

Magusaine E 954

Magusaine sahhariin

Magusaine E 954 ii

Magusaine
naatriumsahhariin

Vedel pektiin, modifitseeritud tärklis

Toidu koostisosa, mis ei ole lisaaine	Toidu koostisosa, mis on lisaaine**
Vedel pektiin	Pektiinid E 440
Tärklis*	Modifitseeritud tärklised E1404, E 1410, E 1412, ...

*Tärklised ja füüsikaliste vahenditega või ensüümidega modifitseeritud tärklised. Nimetus märgistusel: tärklis.

Toidu märgistusel: rühmanimetus + lisaaine nimetus või E-number. **Modifitseeritud tärklise puhul ei ole vaja esitada täpset nimetust või E-numbrit. Toidu märgistusel: modifitseeritud tärklis

Uuendtoit

[määrus 2017/2470](#)

- „õlialvei (*Salvia hispanica*) seemned“
- „koriandriseemneõli“
- „kala (*Sardinops sagax*) peptiidid“
- „taimest *Glycyrrhiza glabra* L. saadud flavonoidid“
- „*Ilex guayusa* kuivatatud lehtede ekstrakt“
- „kartulivalk“

...

Turukorraldusest tulenevad nimetused

[1308/2013](#), [määrus 1379/2013](#)

- Kalapüügi- ja vesiviljelustooted
- Veiseliha
- Piim ja piimatooted
- Viinamarjasaadused (nt vein, veiniäädikas)
- Rasvad ja õlid (nt või, margariin, oliiviõli)

Kalapüügi- ja vesiviljelustooted

[määrus 1379/2013](#), põllumajandusministri 14.01.2015 määrus nr 5

Määruse 1379/2013 I lisa punktides a, b, c ja e osutatud kalapüügi- ja vesiviljelus-toodete müügiks pakkumisel lõpptarbijale või tootlustusettevõttele tuleb esitada

- **liigi tootenimetus ja selle teaduslik nimi**

Kilu (*Sprattus sprattus balticus*)

Nii on reguleeritud tooted määruse 1379/2013 I lisa punktides a, b, c ja e

a: Eluskala; värske, jahutatud või külmutatud kala, kalafilee ja muu kalaliha (k.a kalahakkliha)

b: Kuivatatud, soolatud või soolvees kala; külm- või kuumsuitsukala;

c: elusad, värsked, jahutatud, külmutatud, kuivatatud, soolvees või keedetud vähid ja limused

e: mere- ja muud vetikad

- Kilupirukas
- Praetud räim

Kaaviar

[Keskkonnaministri 27.07.2009 määrus nr 38](#)

Kaaviariks tohib nimetada üksnes tuurlastelt saadud soolatud või soolamata marja

Teatavate sektorite ja toodete mõisted, nimetused ja müüginimetused

[1308/2013](#) art 78

- Veise- ja vasikaliha
- Viinamarjasaadused
- Piim ja piimatooted
- Võiderasvad
- Oliiviõli

Veise- ja vasikaliha

[määrus 1308/2013](#)

Alla 12 kuu vanuste veiste liha puhul nimetus + tapavanus:

- **vasikaliha**, tapavanus: alla 8 kuu;
- **noorloomaliha**, tapavanus: üle 8 kuu, kuid alla 12 kuu

Tapavanuse võib asendada müügi-etappides enne jaemüüki kategooriatähisega:

- V-kategooria – alla 8 kuu vanuste veiste liha;
- Z-kategooria – 8-12 kuu vanuste veiste liha.

Viinamarjasaadused

[määrus 1308/2013](#)

- Veinid, sh kuivatatud ja üleküpsenud viinamarjadest valmistatud vein, liköörveinid ja vahuveinid
- Viinamarjavirded, sh kontsentreeritud viinamarjavirre
- Veiniäädikas

Piim ja piimatooted I

[määrus 1308/2013](#)

- vadak
- koor
- või
- pett
- võiõli
- kaseiinid
- veevaba piimarasv
- juust
- jogurt
- keefir
- kumõss
- viili/fil
- smetana
- rjaženka
- rügušpiens

Piim ja piimatooted II

[määrus 1308/2013](#)

Joogipiim:

- Toorpiim
- Täispiim (rasvasisaldus >3,5%)
- Madala rasvasisaldusega piim (1,5-1,8%)
- Rasvatu piim (0,05%)

Võiderasvad (nt või, margariin)

[määrus 1308/2013](#)

- **Või**
- **Kolmveerandrasvane või**
- **Poolrasvane või**
- **Piimarasvavõie X%**
- **Margariin**
- **Kolmveerandrasvane margariin**
- **Poolrasvane margariin**
- **Rasvavõided X%**
- **Segu**
- **Kolmveerandrasvane rasvasegu**
- **Poolrasvane rasvasegu**
- **Rasvasegu võie X%**

Piimarasvad: nimetus + piimarasvasisaldus (PRS)

Või	80% < PRS < 90%
Kolmveerandrasvane või	60% ≤ PRS ≤ 62%
Poolrasvane või	39% ≤ PRS ≤ 41%
Piimarasvavõie X%	PRS < 39% 41% < PRS < 60% 62% < PRS < 80%

Oliiviõli kirjeldused ja määratlused

[määrus 1308/2013](#)

- Ekstra-neitsioliiviõli
- Neitsioliiviõli
- Rafineeritud oliiviõli
- Oliiviõli, mis koosneb rafineeritud oliiviõlist ja neitsioliiviõlist
- Töötlemata oliivijääkõli
- Rafineeritud oliivijääkõli
- Oliivijääkõli

Alkohol

- **Piiritusjoogid** ([määrus 110/2008](#))
  - 1-46 tootekategooriat
  - Piiritusjoogid
- **Veinid** ([määrus 1308/2013](#))
- **Aromatiseeritud veinitooted** ([määrus 251/2014](#))
  - 3 tootekategooriat

Piiritusjoogid – 46 kategooriat

[määrus 110/2008](#)

- Rumm
- Whisky
- Teraviljabrändi
- Brandy, Weinbrand
- Hefebrand
- Bierbrand
- Topinambur
- Viin
- Geist
- Emajuurepiiritusjook
- Gin
- Akvavit, aquavit
- Pastis
- Anis
- Bitter
- ...

Piiritusjoogid – kaitstud nimetused

[määrus 110/2008](#)

Geograafiline tähis	Päritoluriik
<i>Rum da Madeira</i>	Portugal
<i>Scotch Whisky</i>	Ühendkuningriik (Šotimaa)
<i>Haselünner Korn/Kornbrand</i>	Saksamaa
<i>Eau-de-vie de Cognac</i>	Prantsusmaa
<i>Estonian vodka</i>	Eesti
<i>Ouzo/Oúzo</i>	Küpros, Kreeka
<i>Cassis de Dijon</i>	Prantsusmaa

...

Viinamarjasaaduste kategooriad

[määrus 1308/2013](#)

- Vein
- Kääriv toorvein
- Liköörvein
- Vahuvein
- Kvaliteetvahuvein
- Aromaatne kvaliteetvahuvein
- Gaseeritud vahuvein
- Poolvahuvein
- Gaseeritud poolvahuvein
- Viinamarjavirre
- Osaliselt kääritatud viinamarjavirre
- Kuivatatud viinamarjadest
- saadud osaliselt kääritatud viinamarjavirre
- Kontsentreeritud viinamarjavirre
- Puhastatud kontsentreeritud viinamarjavirre
- Kuivatatud viinamarjadest valmistatud vein
- Üleküpsenud viinamarjadest valmistatud vein
- Veiniäädikas

Aromatiseeritud veinitooted

[määrus 251/2014](#)

23 müüginimetust 3 tootekategoorias:

- aromatiseeritud veinid
- aromatiseeritud veinijoogid
- aromatiseeritud veinikokteilid

Aromatiseeritud veinitoodete nimetuste näiteid

- Aromatiseeritud vein
- Veiniaperitiiv
- Vermut
- Mõru aromatiseeritud vein
- Aromatiseeritud munavein
- Väikevä viiniglögi
- Aromatiseeritud veinijook
- Aromatiseeritud kangendatud veinijook
- Sangría/Sangria
- Clarea
- Zurra
- Bitter soda
- Kalte Ente
- Glühwein
- Viiniglögi
- Maiwein
- ...

Põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavad

[määrus 1151/2012](#)

- Kaitstud päritolunimetus
- Kaitstud geograafiline tähis
- Garanteeritud traditsiooniline toode

Kaitstud päritolunimetus (KPN)

- Kindel geograafiline piirkond, erandjuhul riik;
- Toote kvaliteet ja omadused tulenevad peamiselt või eranditult sellest geograafilisest keskkonnast, loodus- ja inimteguritest;
- Kõik tootmisetapid toimuvad selles geograafilises piirkonnas.

Tuntumad KPN-id

Kaitstud geograafiline tähis (KGT)

- Kindel geograafiline koht, piirkond või riik
- Teatav kvaliteet, maine või muu omadus tuleneb peamiselt sellest geograafilisest päritolust
- Vähemalt üks tootmisetappidest toimub selles geograafilises piirkonnas.

Tuntumad KGT-d

Jägertee (AU)

Bayerische Breze(DE)

Münchener Bier(DE)

Garanteeritud traditsiooniline toode (GTT)

- Traditsioonilised tootmisviisid ja traditsioonile vastav koostis
- või
- Toodetud traditsiooniliselt kasutatavatest toor- või koostisainetest.

Nimetus:

- traditsiooniliselt kasutusel konkreetse toote puhul
- või
- väljendab toote traditsioonilist iseloomu ja eripära.

Tuntumad GTT-d

Karjalanpiirakka (FI)

Sahti (FI)

Mozzarella (IT)

Märkide kasutamine

Piiritusjoogid – KGT

Vein – KPN ja KGT

Põllumajandustooted ja toit – KPN, KGT ja GTT

Põllumajandustooted ja toit - kohustuslik

Piiritusjoogid ja vein - vabatahtlik

EL-i kvaliteedimärkide andmebaasid

E-SpiritDrinks – piiritusjookide geograafilised tähised;
<http://ec.europa.eu/agriculture/spirits/index.cfm?event=searchIndication>

E-Bacchus – veini geograafilised tähised;
<http://ec.europa.eu/agriculture/markets/wine/e-bacchus/index.cfm?event=pwelcome&language=EN>

Door – põllumajandustoodete ja toidu geograafilised tähised.
<http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html>

Näiteid liikmesriikide seaduslikest nimetustest

- Mincemeat
- Scotch pie
- Lemon curd
- Pasta all'uovo
- Fette Biscottate

